

Rachel Speaks – God and Men Listen Or the Hidden Voice of Women

1. A Woman's Midrash? - Eikha Rabbati, Petihta 24

<p>God was crying [after the destruction], saying “what have I done?” ...Metatron prostrated himself in front of Him and said, Master of the World, I will cry, and You will not cry. God told him: If you don't let me cry, I will enter a place where you cannot enter, and I will cry, as it is written: Though you cannot hear it, my soul cries at hiding.</p>	<p>אותה שעה היה הקדוש ברוך הוא בוכה ואומר, אוי לי מה עשיתי... בא מטטרון ונפל על פניו, ואמר לפניו רבונו של עולם, אני אבכה ואתה לא תבכה. אמר לו [הקב"ה] אם אין אתה מניח לי לבכות עכשיו, אכנס למקום שאין לך רשות ליכנס ואבכה, שנאמר ואם לא תשמעוה במסתרים תבכה נפשי</p>
---	--

2. Four Men and a Woman, ibid.

<p>1. Avraham opened and said... Master of the Universe, You have given me a son when I was a hundred years old... You told me to bring him as an offering... I had no mercy for him... will You not recall this for me and will not have mercy on my children?</p> <p>2. Yitzhak opened and said, Master of the Universe, when my father told me that God will choose the sacrificial lamb, I did not defy Your word. I was willingly bound on the altar and I stretched my neck to the knife... will You not recall this for me and will not have mercy on my children?</p> <p>3. Yaakov opened and said, Master of the Universe, I lived in the house of Lavan for twenty years, and when I left his house I was attacked by wicked Esav who wanted to kill my children... I was willing to sacrifice my life for them... I suffered a lot bringing them up... will You not recall this for me and will not have mercy on my children?</p> <p>4. Moshe opened and said, Master of the Universe, I was a faithful shepherd for the</p>	<p>א. פתח אברהם ואמר, רבש"ע, למאה שנה נתת לי... אמרת לי העלהו עולה לפני... ולא ריחמתי עליו... ולא תזכור לי זאת ולא תרחם על בני</p> <p>ב. פתח יצחק ואמר, רבש"ע, כשאמר לי אבא אלקים יראה לו השה לעולה בני, לא עכבתי על דבריך ונעקדתי ברצון לבי על גבי המזבח ופשטתי את צוארי תחת הסכין, ולא תזכור לי זאת ולא תרחם על בני?</p> <p>ג. פתח יעקב ואמר, רבש"ע, עשרים שנה עמדתי בבית לבן וכשיצאתי מביתו פגע בי עשו הרשע ובקש להרוג את בני ומסרתי עצמי למיתה עליהם... וסבלתי עליהם צער גידול בנים... ועתה לא תזכור לי זאת לרחם על בני?</p> <p>ד. פתח משה ואמר, רבש"ע, רועה נאמן הייתי על ישראל</p>
--	--

<p>Israelites for forty years, and I lead the way as a horse in the desert... And when it was time for them to enter Israel, You have decreed that my bones will be scattered in the desert... I do not share my Master's good times, rather only the harsh times.</p> <p>5. At that moment Rachel, our mother, jumped [and stoo] in front of God and said, Master of the Universe, You know that Yaakov, Your servant loved me tremendously... My father plotted to switch me with my sister and I could not tolerate that... I then overcame it and held back my desire [for Yaakov]... I had mercy for my sister and did not want to embarrass her... I did an act of kindness with her, and was not jealous of her</p> <p>6. If I, mere flesh and blood, dust and ashes, was not jealous of my adversary and did not shame her...</p> <p>7. You, a living, eternal, merciful king, why were you jealous of idolatry which has no value?</p> <p>8. At that moment, the mercy of God has been awoken and He said, for you Rachel, I will bring Israel back from exile.</p>	<p>ארבעים שנה ורצתי לפניהם כסוס במדבר... וכשהגיע זמן שיכנסו לארץ גורת עלי במדבר יפלו עצמותי... מטוב אדוני לא טוב לי ומרעתו רע לי?</p> <p>ה. באותה שעה קפצה רחל אמנו לפני הקדוש ברוך הוא ואמרה, רבש"ע, גלוי לפניך שיעקב עבדך אהבני אהבה יתירה... יעץ אבי להחליפני לבעלי בשביל אחותי והוקשה עלי הדבר עד מאד... ולאחר כן נחמתי בעצמי וסבלתי את תאותי ורחמתי על אחותי שלא תצא לחרפה... וגמלתי חסד עמה, ולא קנאתי בה...</p> <p>ו. ומה אני שאני בשר ודם עפר ואפר לא קנאתי לצרה שלי ולא הוצאתיה לבושה ולחרפה</p> <p>ז. ואתה מלך חי וקיים, רחמן, מפני מה קנאת לעבודת כוכבים שאין בה ממש?</p> <p>ח. מיד נתגלגלו רחמיו של הקדוש ברוך הוא ואמר בשבילך רחל אני מחזיר את ישראל למקומן</p>
--	--

3. Maayan Ganim – The Spring of Gardens, by R. Shemuel Archevolti, 16th C, Italy

<p>1. These are the words of Dinah, a kind soul, an illustrious woman, more precious than pearls, whose heart desires wisdom. She seeks the advice of a sage, for fear that people will shame her for that.</p> <p>2. Solomon said in his wisdom: "a wise one is he who seeks advice", and as if that needed support, the philosophers also said that the smartest person needs others' advice. Therefore I, the woman who stands with you</p>	<p>א. אמרי אשה ברה, יקרה מפנינה, לשמוע בלמודים חפצה, ושמה דינה עדינה. היא עם משכיל תתיעץ, כי יראה פן יקל כבודה על זה בכל מדינה ומדינה</p> <p>ב. אמר שלמה בחכמתו: "ושמוע לעצה חכם". וכיהודה ועוד לקרא, חכמי הפילוסופים אמרו גם המה בחכמתם: "הדעתן שבאנשים צריך עצה". לכן אני האשה הנצבת עמך בזה (גם כי ריחק ה' את האדם ורבה העזובה בקרב הארץ כמאמר החכם אין המרחק במצב ממה שיחייב</p>
--	--

today (though I am far away from you by divine decree, and I feel abandoned, the sages said that the physical status of one should not diminish his self-esteem), have concluded that as a woman, who naturally is of a lower status, incapable of finesse, sunken in the quicksand of ignorance, must seek her master, and must be guided by his counsel and good word to go in straight paths.

3. It has been a while that I have been undecided, I say yes and then I say no. An inner voice says: Get up! Call wisdom and it will come! Then you will know the reverence of God and you will be strengthened like a man. You know that an ignoramus cannot be pious, and though women are exempt of time-dependent commandments, they are equal to men regarding punishments for transgressions.

4. You do know that the rabbis like to say that knowledge brings to perfection! Could there be anything worse than witchcraft, which can even cause damage to the divine entourage, and yet the rabbis explained that the commandment of the Torah “you shall not learn to do what they do” refers only to learning in order to practice [witchcraft], but one must learn in order to understand [witchcraft’s] nature and to make legal rulings about it.

5. Yet another voice says: To you the female we say, go around in circles, and do not come near the Torah. Don’t you know that the rabbis always say that one who teaches his daughter Torah teaches her vanities? She has killed many innocent ones, dared to climb the mountain, became pregnant by promiscuity, she was pregnant with vanity and gave birth to falsehood, she explores what is above her, she has betrayed God and His Torah, she misinterprets the verses, she inflicts death upon numerous people, and her fabrics are cobweb!

6. Stretch your hand to the distaff, and let your

השתנות באהבה העצמית), דנתי קל וחומר בעצמי לאמור, אף כי אשה נתעבת נאלחה, לחה בטבע, טבעה ביון מצולות הסכלות, משימה רווח בין עדרי ההעדר, תלך לדרוש את אדוניה, ועצתו תנחנה, תנהלה תנחילה דרך ישר

ג. זה ימים רבים אנכי פוסחת על שתי הסעיפים, הן ולא ורפיא בידי. קול אומר, קומי קראי לתבונות ותבואנה, אז תביני יראת ה' וחזקת והיית לאיש, כי לא עם הארץ חסיד. ואם נפטרו הנשים מכל מצות עשה שהזמן גרמן, השוון הכתוב לכל עונשים שבתורה

ד. הלא ידעת דמרגלא בפומייהו דחכמי, כל ידיעה שלמות! הרע רע מהכשפים המכחישים פמלייא של מעלה, ודרשו ז"ל לא תלמד לעשות, לעשות אין אתה למד אבל אתה !למד להבין ולהורות!

ה. וקול אומר: ליך אמרין נקבה, סחור סחור לאורייתא לא תקרבי! העוד לא ידעת דלא פסק מפומיהון דרבנן כל המלמד את בתו תורה כאלו מלמדה תפלות? כי רבים חללים הפילה, העפילה לעלות ההרה, הרה לזנונים, הרה עמל וילוד שקר, חוקרת מה למעלה, ומעלה מעל בה' ובתורתו, דורשת לגנאי, ועצומים כל הרוגיה, ארוגיה קורי עכביש!

ו. שלחי ידיך לכישור וכפיך יתמכו פלך, ובחכמה תטווי

<p>palms support the spindle. Use your wisdom to weave goats' wool, and dare not enter the garden of wisdom, to gather roses, the words of the sages.</p> <p>7. Because of that I feel remorse and I fear that I will transgress a major prohibition. If I will get ready to study the Torah given to us by Moshe, it is vain toil and a great sin, for I trespass the domain of my colleagues, the men who sit in the royal front row of the kingdom of learning. And the verse says, nay, screams: The tools of men should not be worn by women! And our sages in general that each kingdom has a clear border defined to a hairbreadth.</p> <p>8. I was also tormented by the statement of the sages that women merit the world to come because they encourage their husbands and sons to study Torah, and not one of the sages of the Mishna or the Talmud found it appropriate to say that she has own merit for learning Torah. You, my master of truth, guide me in the right path and I will adhere to your words.</p> <p>9. The response of the man: When the woman's will is ready to receive the abundance of wisdom, delaying action would be detrimental. We are not concerned about the rabbis' statement that one who teaches his daughter Torah teaches her vanities.</p> <p>10. You should be blessed of all women with your graciousness and wisdom [the Hebrew is a wordplay on Yael's name], as you acquire knowledge and erect the walls of sanctity. Please pay heed, oh woman of beauty and mastery of knowledge, and listen to my advice. If you indeed desire the pure Torah, the excellence of analysis, the pillars of learning, the walls of examination, the cluster of enlightenment, the grapes of humility, and the desirable attributes, and if indeed you eschew the desires which distort one paths, the false</p>	<p>את העזים, ואל תעיזי פנייך ליכנס בגן החכמה, ללקוט שושנים ששונים חכמים</p> <p>ז. בכך לבי נקפי פן חס ושלוים אחטא בנכבד. ואם אשנס מתני לדעת זאת התורה אשר שם משה, עמל הוא בעיני ועונוי גדול מנשוא, כי אשיג גבול רעי, האנשים היושבים ראשונה במלוכה מלכות העיון. והכתוב אומר, יריע אף יצריח, לא יהיה כלי גבר על אשה! וחכמים ז"ל אמרו בכלל אין מלכות נוגעת בחברתה כמלא נימה.</p> <p>ח. עוד מצאתי או"ן לי בהא דאמרי חכמים ז"ל נשי במאי זכיין וכו', ולא אשתמיט תנא או אמורא דאסיק אדעתיה למימר במאי דעסיקא באורייתא ואתה אדוני מורה צדק למדני דרך זו אלך ואחרי דבריך לא אשנה</p> <p>ט. מענה איש ישיב: בהיות חפץ האשה מוכן לקבל שפע החכמות יזיק לה ההתרשלות, דלא חיישינן להא דאמרי רבנן כל המלמד את בתו תורה כאלו מלמדה תפלות.</p> <p>י. תבורך מנשים יעלת חן אשת חב"ר, הקונה חכמה וחומת הפרישות בונה. בואי נא אשה יפה ושרת טעם, שמעי בקולי לאשר אני מייעץ אותך. אם חשקה נפשך בתורה הטהורה, בציון העיון, במושב המחשב, בעמוד הלימוד, בקירות החקירות, יריעות הידיעות, אשכול ההשכל, ענבי הענווה, חמודות המדות. ותבזי בלבבך תאוות נעוות המרדות, טובת תועבת העולם, הבלי חבילי הזמן, נוגי תענוגי תבל, הבל המה מעשה תעתועים, מקומך אל תניחי ואל יעצרך גשם.</p>
---	---

benefits of the world, the vanities of time which pile up, and the indulgence which brings misery, all of which are false and vain, do not let go of your position and let no physical impediment stop you.

11. If not for fear of my colleagues I would have said that you were a male and you turned into a female, and what happened to Dinah's, Yaakov's daughter, happened to you as well. It is for a good reason that you were named Dinah. God, who places names on earth, applied to you the verse "a woman will surround a man".

12. And the question raised by the statement that one who teaches his daughter Torah teaches her vanities is not that complicated, as I see the woman, but I do not see the problem. We can say that the sages only spoke about the father, who teaches the daughter at a young age when he sees that her actions stand out in their purity and honesty. In this case one should be concerned [that when she grows up, she will change] since most women are lightheaded, they waste their time on vanities, and have no patience.

13. However [older] women who have been inspired on their own to approach the craft, the royalty, the service of God, and who choose good for the sake of goodness, they will ascend the mount of God and dwell in His Holy Abode, as they are role models to others. The leading scholars of the time must praise them, empower them, set for them [the order of study], strengthen their hands, fortify their arms, put on their battle gear, and girdle them with might.

14. And we could soon add another benefit, and that is that the women will become a source of Torah. Because the hopeless men, who are droned in the wine of their feasts, who eat abundantly, and who prefer the miserable

יא. ואי לאו דמסתפינא מחברייא, אימא מלתא כי זכר היית ונהפכת לנקבה, וכמקרה דינה בת יעקב גם לך קרה. והכי קרא שמך דינה? האלקים אשר שם שמות בארץ קרי עליך נקבה תסובב גבר.

יב. וקושיית מאמר רבותינו ז"ל כל מלמד את בתו תורה כאלו מלמדה תפלות, אינה צריכה לפנים, דאיתתא חזינא ותיובתא לא חזינא. כי אפשר לחלק שחכמים ז"ל לא דברו אלא כשהאב מלמדה בקטנותה, שגם במעלליה תתנכר אם זך ואם ישר פעלה. שבודאי כי האי גוונא איכא למיחש, שרוב הנשים דעתן קלות, כלות זמנן בדברי הבאי, וכרובן כן חטאו בקוצר רוח.

יג. אמנם הנשים אשר נדבה לבן אותן לקרבה אל המלאכה, המלוכה, מלאכת ה', מצד בחירתן בטוב במה שהוא טוב, הן הנה תעלנה בהר ה' תשכונה במקום קדשו, כי נשי מופת הנה. ועל חכמי דורן להדרן לאדרן לסדרן, לחזק ידיהן, לאמץ זרועותיהן, לחגור מתניהן, לאזור חלציהן.

יד. ועוד מעט תרתי לטיבותא ומהן תצא תורה, כי האנשים האנושים, הענושים ביין משתיהם, האוכלים למעדנים, והגוף הנגוף הוא טוב להם מעשרה, שליטי נפשם המעצמת אותם, ונרפים הם נרפים מעבודת ודת עדת ישראל, יקחו קל וחומר בעצמם.

<p>body over everything, who subdue their soul which could have empowered them, and who are too lazy to take upon themselves the service and observance if the Israelite nation, will learn from the women [by an a-fortiori: if the women who are not obligated to learn are learning, how much more so the men, who are obligated].</p> <p>15. And do not complain about the sages' dictum that the woman's merit is by enabling her husband's learning, because they spoke of the common majority, and never intended to exclude a woman who studies the pure core of Torah, God forbid.</p> <p>16. Keep learning and you will be successful, and God will grant you His divine support!</p>	<p>טו. ומה שאמרו ז"ל הני נשי במה זכייין אל תתאוונני, כי יש להשיב שחכמים לא דברו אלא בהווה, כי רובא דרובא שבהן אינן זוכות רק במה שאמרו ז"ל, ולא אתו לאפוקי העוסקת בטהרת התורה ח"ו</p> <p>טז. עשי והצליחי ומן השמים יסייעוך</p>
---	---

4. Rachel's Merit, R. Yehudah Fetaya, 19-20C, Baghdad-Israel

<p>1. Recall, God, Rachel's merit for Your exiled sons. She let her adversary to her canopy in a sleepless night. She hid under the bed and responded. Please, hear her bewail and lament from high heavens.</p> <p>2. A thundering, shattering voice, is heard from afar. The one buries at the crossroads, is wailing and asking: "Where is Joseph, my cradled one? Woe to me for my sweet child! Where is Ben Oni, who never saw me, whom I never breastfed?</p> <p>3. She went to ask the fathers of all: "Where are my dear children?" "Go ask Amram's son, buried on Mount Avarim!" "My son Moshe, don't keep mum, where have you abandoned the flocks?" From the grave rose a mournful, lamenting voice:</p>	<p>א. זכות רחל זכור האל לבנייה הנדודים שהכניסה את צרתה לחופתה בליל שמורים, והיא נחבתה תחת מטתה וענתה משם דברים את קול שועתה וזעקתה הקשיבה נא משחקים</p> <p>ב. קול ברמה מפיל חומה הנשמע למרחקים מיגלת ושואלת הנקברת בפרשת דרכים איה יוסף? איה חוּפָף? אָהָה לי על בן געורים! איה בן אוני? לא ראני ולא נק מהדדים!</p> <p>ג. הלקה לשאול מאבות כל, איפה בני היקרים? לך שאלי לבן עמרם קבור בהר העברים בני משה אל תחשה, אן נטשתה העדרים? וקול מקבר נשמע מדבר בנהי וקול תמרורים</p>
---	--

<p>4. “Why, dear aunt, are you wandering, what do you search on the mountains?” “I have to mend the broken wall, now is not a time for idle talk.” Moshe, in deep sorrow, answered: “I have handed them to your son, Yehoshua.” “Yehoshua my son, please answer me, where are the tribes?”</p>	<p>ד. למה דודה את נודדה לחפש בקרים? אני נחוצה לגדור פרצה לא עת הרבות דברים! משה ענה במגנה ליהושע בנד מסרתים יהושע בני ענני, אנה המה השבטים?</p>
<p>5. Seeing her agony and lament, he cried as well. Their crying and wailing rose to the heavens. “Please mother, stop, lest I die and perish! I have handed them to the elders and to the shepherd kings of the House of David.”</p>	<p>ה. למול בכייתה וצעקתה בכה גם הוא לעמיתה וקול בכייתם ושוועתם עלתה לשמי מרומים דומי אמי מעט רגע פן אמות ואגוע אני מסרתים לזקנים ולמלכי דוד הרועים</p>
<p>6. She went in a rush to the gravesites of Zion. They said: “On the Temple Mount seek and find them. When Rachel saw that there are no walls nor fences, And the Temple has been burnt to the ground, And that there are no priests nor Levites, and no Ark nor Cherubim,</p>	<p>ו. הלכה משם בחפזון ובאה לקברי עיר ציון ואמרו לה במקדש מכון שם תבקשים ושם תמצאים וכראות רחל כי אין חומות וחס ואבני מקדש הם שרופים ואין כהנים ולוויים ואין ארון וכרובים</p>
<p>7. She shrieked in agony and removed her shoes. She tore the striped robe, her scarf, and coats. She wore sackcloth and rolled on the rocks, Slapping her flesh to mourn her precious son, lost in exile.</p>	<p>ז. צעקה מר חמרמר ותלצה מרגלה מנעלים וקרעה את כתונת פסים והצעירה והמעילים ושק חגרה עלי בשרה ונתגלגלה בין סלעים וטפחה יד על בן נכבד אשר נאבד בין העמים</p>
<p>8. Clad in sorrow for God’s chosen people, she was howling in grief. Hurriedly she leapt above, towards God, sitting on high, and tore through all heavens She ascended God’s secret chamber, and stood before Him She demanded justice for the People of Zion, shamed [by God], pleading and mourning.</p>	<p>ח. וקשרה חבל על עם חבל ועשתה מספד כמנים, קפצה בחפזון לאל עליון ובקעה את כל הרקיעים ועלתה למעון לרום חביון ועמדה לפני צור עולמים ותבעה עלבון של עם ציון בשק ובכי ובתחנונים</p>

<p>9. “Please Father, see my pain, look at me with mercy, My Rock, My Hope, will Your people be forever lost? How could You tear a bride from her husband lap and send her into exile? How could You shoo the nesting mother, but not take care of the fledglings?</p> <p>10. How could You abandon Your sheep wandering among devouring lions? How can you remain passive while the People of Edom [Germany] turn them into sacrifices? Were they not punished enough, were they not engulfed by vicious waters? Are a thousand years not enough for You?</p> <p>11. The sun is already setting on the second millennium, and the pain is not letting. Where is the miraculous sign? When is the Time of Times? When will you have mercy? When will you console us? You keep putting us away, day after day! Almighty God, redeem us already! Do not soothe us with words!”</p> <p>12. A voice was then heard from the Divine Throne: “Hush my daughter, bride of the mighty [fathers]! Let your eyes stop crying; Let your voice rest from supplications. Because of your tears and lament, the heavenly worlds are now in exile. And He rose up above, and mercy has been invoked.</p> <p>...Rise up, shake away your sorrow, and wear your precious clothes.” I hear the voice of my nation saying: “Even if we are sinners, please do for the sake of Your great name!”</p>	<p>ט. אָנא אָבי לְקוֹל כָּאָבִי תִפְנֶה אֵלַי בְּרַחֲמִים צוֹר תְּעוֹדָה הָאֵם עֲדָה תִּהְיֶה אַבּוּדָה לְעוֹלָמִים? וְאִיךָ פֶּלֶה מִחִיק בְּעֵלְיָה תִּגְרַשׁ אוֹתָהּ לְמַרְחָקִים? וְאִיךָ שְׁלַחְתָּ הָאֵם מִקֵּן וְלֹא לְקַחְתָּ הַבָּנִים?</p> <p>י. וְאִיךָ נִטְשָׁתָּ הַצֹּאֵן תּוֹעִים בֵּין אַרְיֹת וּלְבָאִים? וְאִיךָ תְּדוּם לְבָנֵי אֲדוּם הַמְּקַרְיָבִים מֵהֵם זְבָחִים? הָאֵם לֹא תָם עֵוֹן פְּשָׁעִים בְּיַדֵּי מִים הַזְּדוּנִים? הָאֵם מִצְעָר לְכַנִּיף אֶלְף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ?</p> <p>יא. וְאֶלְף שָׁנֵי נֹטָה לְעָרוֹב וְלֹא חָדַל הַמַּכְאוֹב וְאַיִה אוֹת הַפְּלֵאוֹת וְחִשְׁבוֹן מוֹעֵד מוֹעֲדִים? מָתִי תִרְחַם? מָתִי תִנַּחֵם? וְאַתָּה דוֹחָה מִיּוֹם לְיָמִים! אֵל אִיּוֹם תִּנְהַךְ פְּדִיּוֹם וְלֹא תִדְחָה עוֹד בְּדַבָּרִים</p> <p>יב. קוֹל יוֹצֵא מֵעַל כִּסֵּא דוֹמֵי בְּתֵי כֶּלֶת אֵי תִנְהַךְ מִנְעֵי דְמַעְזָה מֵעֵינֶיךָ וְאַתְּ חֹכֵךְ מִתְחַנּוּגִים כִּי מָרוֹב שִׁיחָךְ וּבִכְיָתְךָ נִדְדוּ כָּל הָעֲלִיּוֹנִים וְהוּא עָלְיָה עַד מַעְלָה וְנִכְמְרוּ הַרְחָמִים</p> <p>...קוֹמֵי אוּרֵי הַתְּנַעֲרֵי וְלִבְשֵׁי בְּגָדֶיךָ הַיְקָרִים גַּם קוֹל עַמִּי וְלֵאמֹר הֵם מִתְּנַדִּים וְאוֹמְרִים אִם עֲוֹנֵינוּ עָנּוּ כִּנּוּ עֲשֵׂה נָא לְמַעַן שְׁמֶךָ זְכַרְנוּ ה' בְּרִצּוֹן עֲמֶךָ</p>
--	--